

RTU studiju kurss "Modulis "Sākumizglītības skolotājs (4.–6. klase)": Sociālā un pilsoniskā joma: Sociālās zinības II"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0392
Nosaukums	Modulis "Sākumizglītības skolotājs (4.–6. klase)": Sociālā un pilsoniskā joma: Sociālās zinības II
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Ivita Pelnēna - Lektors
Mācībspēks	Vladislavs Malahovskis - Doktors, Asociētais profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kursa mērķis ir veidot izpratni par Pamatizglītības standarta sociālās un pilsoniskās jomas saturu un tā pielietošanu mācību procesa realizācijā sākumizglītības 4. - 6.klasē sociālo zinību stundās. Studiju kurss orientēts uz studentu pēctecīgu teorētisko zināšanu un praktiskās darbošanās pilnveidošanu, iepriekš apgūstot studiju kursu "Sociālā un pilsoniskā joma: Sociālās zinības I". Studiju kursa apguvē studenti iegūs zināšanas, prasmes un kompetences, kas nepieciešamas sociālās un pilsoniskās mācību jomas mācību satura plānošanā un realizācijā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	<p>Studiju kursa mērķis: Studiju kursa mērķis ir veidot Pamatizglītības standarta sociālās un pilsoniskās jomas un "Skolotājs" profesijas standartam atbilstošas profesionālās kompetences, lai varētu mācīt sociālās zinības 4. –6. klasē. Strādājot ar normatīvajiem dokumentiem, mācību līdzekļiem, speciālo literatūru, tiek veidotas zināšanas par sociālās un pilsoniskās mācību jomas mērķiem, uzdevumiem, saturu un mācību procesa organizēšanu kompetenču pieejas kontekstā, nostiprinātas skolotāja profesionālās prasmes un kompetences.</p> <p>Studiju kursa uzdevumi: 1. Sociālo zinību mācību priekšmeta/sociālās un pilsoniskās jomas realizāciju reglamentējošu dokumentu (standarta un programmas) analīze; 2. Sociālo zinību mācību priekšmeta/sociālās un pilsoniskās jomas satura un metodisko prasību apguve 4.-6. klasei; 3. Mācību paņēmieni un metožu analīze, mācību sasniegumu vērtēšanas formu un metodisko paņēmieni apguve; 4. Mācību tematiskā plāna sagatavošana, sociālo zinību stundu 4. -6.kl. plānu izstrāde . Stundu prezentēšana un refleksija.</p>
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Vienas Lielās idejas temata sociālajā un pilsoniskajā mācību satura jomā 4. – 6.klasei tematiskais plāns viena mācību gada ietvarā. Mācību stundu izstrāde sociālās un pilsoniskās mācību jomas sociālajās zinībās 4. - 6.klasei par katru no Lielajām idejām Mācību metodes sociālo zinību 4 - 6.klasei apguvei. Lielās idejas realizācija sociālajās zinībās teorijas jautājumi (ekonomika). Vērtēšana sociālajās zinībās 4. -6.klasē.

Literatūra	<p>Obligātā/Obligatory:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ministru kabineta noteikumi Nr. 747, "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem" (skatīt 3. pielikumu). Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/303768 2. Fadels, Č., Bialika, M. Trilings, B. (2017). Četrus dimensiju izglītība. 2. izdevums, Izglītības uzņēmums. Rīga. Lielvārds 3. Purēns, V. (2020.). Sociālās zinības un vēsture 4.klasei. Raka 4. Alhimionoks, R., Irbe I. (2020). Sociālās zinības un vēsture 4.klasei. Darba burtnīca. 5. Romanovska, G., Purēns, V. (2021.). Sociālās zinības un vēsture 5.klasei. Raka 6. Romanovska, G. (2021.). Sociālās zinības un vēsture 5.klasei. Darba burtnīca. Raka 7. Purēns, V. (2022.). Sociālās zinības un vēsture 6.klasei. Raka 8. Alhimionoks, R., Alhimionoks, R.(2021.) Sociālās zinības un vēsture 6.klasei. Darba burtnīca. Raka 9. Madara Lāce, Ineta Upeniece, Ilze Vaivode Sociālās zinības un vēsture 4. klasei. Pirmā daļa. Lielvārds. 10. Madara Lāce, Ineta Upeniece, Ilze Vaivode Sociālās zinības un vēsture 4. klasei. Otrā daļa. Lielvārds. 11. Madara Lāce, Ineta Upeniece, Ilze Vaivode Sociālās zinības un vēsture 5. klasei. Pirmā daļa. Lielvārds. 12. Madara Lāce, Ineta Upeniece, Ilze Vaivode Sociālās zinības un vēsture 5. klasei. Otrā daļa. Lielvārds. 13. Ilze Vaivode, Madara Lāce, Sandra Erinovska, Ineta Upeniece. Sociālās zinības un vēsture 6. klasei. Pirmā daļa. Lielvārds. <p>Papildu/Additional:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dumpe, M. (2016). Mācību ekskursija kā efektīva mācību organizācijas forma ekonomikas stundās. Pieejams: http://rmdv.lv/wp-content/uploads/2017/10/mac_eksk.pdf 2. Geka, S. (2013). Sociālās spēles. RaKa 3. Hahele, R. (2006). Pašnovērtējums mācību procesā. Rīga. RaKa. 4. Kraģis, I. (2019). Radošums un kritiskā domāšana. Rīga. Mansards 5. Latvijas kultūras kanons. Pieejams: https://kulturaskanons.lv/ 6. Lemešonoka, I. (2018). Kompetenču pieeja karjeras izglītībā skolā. Rokasgrāmata skolotājiem. Rīga. Zvaigzne ABC 7. Miķelsons, L. (2002). Mācību metodes sociālajās zinībās. Rīga. RaKa 8. Purēns, V. (2017). Kā attīstīt kompetenci. Rīga. RaKa 9. Redfern A (2015). The essential guide to classroom practice. Routledge, 224p. Pieejams: https://www.taylorfrancis.com/books/9781317627524 10. Reece, I., Walker, S. (2016). Teaching, training and learning: A practical guide. (6th ed.). Business Education Publishers Ltd. 11. Lawrence, T. (2019) A to Z of Classroom Behaviour. SAGE Publications Ltd. 12. Rubana, I.M. Mācīties darot. Rīga. RaKa 13. Škapars, R. (2010) Ekonomikas būtība un priekšmets. Teorija. http://profizgl.lu.lv/mod/book/tool/print/index.php?id=19969 14. Tauriņa, Z. (2013). Skolēnu kompetenču pašvērtējums. RaKa <p>Citi informācijas avoti/Other sources of information:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bērnu tiesību aizsardzības likums. (1998.). Pieejams: https://likumi.lv/doc.php?id=49096 2. Eiropas Savienība. Pieejams: https://europa.eu/european-union/index_lv 3. Gagne, R. (n.d.). Conditions of Learning. Pieejams: http://lrc.binus.ac.id/downloads/TE/Gagne.pdf 4. Popham, W.J., (2017). Classroom Assessment: What Teachers Need to Know. (8th Edition), Pearson. 5. LU Starpnozaru izglītības inovāciju centrs. (2017). "Kompetenci attīstoša mācīšanās" Ieteikumi izglītības politikas un rīcībpolitikas veidotājiem. Pieejams: http://telerehabilitation.lv/sites/default/files/Kompetenci_attistoša_mācīšanās_Ieteikumi izglītības politikas un rīcībpolitikas veidotājiem. pdf 6. Mācīšanās lietpratībai. (2018). Kolektīvā monogrāfija. LU Akadēmiskais apgāds. Pieejams: https://doi.org/10.22364/ml/2018 www.skolasvards.lv https://www.bankasoc.lv/finansu-pratiba/macibu-materiali/#berniem https://www.naudasskola.lv/lv/digiklase.lv Īkšķi Tikšķi. Swedbank Studija. https://www.youtube.com/watch?v=NCPltsQDgIc soma.lv
Nepieciešamās priekšzināšanas	<p>Skolotāja profesionālās darbības pamati. Mācīšana un mācīšanās. Izglītības procesa organizācija sākumskolā. Informācijas tehnoloģija izglītībā. Psiholoģija skolotājiem. Sociālās zinības I.</p>

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Mācību saturs sociālajā un pilsoniskajā jomā. Sasniedzamie rezultāti sākumskolā, beidzot 6. klasi. Kompetences sociālajā un pilsoniskajā jomā. Skolēncentrēts mācību process. Mācību satura personalizācija, individualizācija, diferenciacija.	4	0	2	2
Mācību procesa plānošana. Satura objektīva un kritiska meklēšana un analīze dažādos resursos. Sasniedzamie rezultāti sociālajā un pilsoniskajā jomā mācību procesā. Satura integrācija. Skolēnu mācīšanās rezultāts un tā īpatnības 4. – 6. klasē.	4	10	0	10

Lielā ideja – katrs cilvēks ir unikāls un vērtīgs: 1. izziņas procesi, to īpatnības. 2. emocionālā inteliģence. 3. vajadzību un vērtību mijiedarbība. Teorētiskā materiāla pielietošana mācību procesā 4. -6.klasē.	4	12	2	14
Lielās idejas – cilvēks veido attiecības ar citiem cilvēkiem un indivīda rīcība, sadarbojoties ar citiem, veido sabiedrību: 1. konflikti, to cēloņi un risināšanas veidi. 2. griba un mērķtiecība. 3. individualitāte un identitāte, sociālās lomas. Teorētiskā materiāla pielietošana mācību procesā 4. -6.klasē sociālajās zinībās.	4	10	2	12
Lielā ideja – indivīdi veido pārvaldes institūcijas sabiedrības pastāvēšanai: 1. Latvijas valsts iekārta un pārvaldes forma. 2. Varas dalīšanas princips. 3. Līdzdalība un tās nozīme demokrātijā. 4. Pienākumu un tiesību regulējoši normatīvie akti. 5. Latvija – daļa no Eiropas Savienības. Teorētiskā materiāla pielietošana mācību procesā 4. -6.klasē sociālajās zinībās.	4	10	2	12
Lielās idejas – resursi tiek iegūti un radīti un cilvēki plāno pieejamo resursu izlietojumu: 1. Ekonomika un tās pamatjēdzieni. 2. Ražošanas resursi. Ražošana un patēriņš. 3. Budžets, nodokļi, patēriņiecība, nauda, tās veidi un funkcijas, banku funkcija. 4. Nodarbinātība. Uzņēmējdarbība un uzņēmējdarbības formas, uzņēmējspējas. Teorētiskā materiāla pielietošana mācību procesā 4. -6.klasē sociālajās zinībās.	4	0	2	2
Lielā ideja – kultūras ir atšķirīgas un daudzveidīgas: 1. Multikulturālisma ietekme uz tradīciju veidošanos, vērtību sistēmas izmaiņas – tikumu saglabāšana. 2. Stereotipi – to rašanās cēloņi, izpausmes. 3. Mediji (medijpratība) un to ietekme uz dažāda mēroga procesiem. Sabiedriskā doma un tās veidošanās. Teorētiskā materiāla pielietošana mācību procesā 4. -6.klasē sociālajās zinībās	4	0	2	2
Mācību metodiskie materiāli un līdzekļi. Mācību līdzekļu daudzveidība un izmantošanas iespējas sociālajām zinībām raksturīgo prasmju un caurviju prasmju attīstīšanai. Metodisko materiālu un līdzekļu pielāgošanas iespējas atbilstoši sociālo zinību saturam, vecumam, pieejamajiem resursiem, specifiskajām vajadzībām.	2	0	2	2
Vērtēšanas kritēriju izstrāde (Blūma/Solo taksonomija). Atgriezeniskā saites nozīme mācību procesā – izejas biļetes (balstoties uz Gaņjē 9 mācīšanās posmiem). Vērtēšana, izmantojot IKT (e-klase, uzdevumi.lv u.c. platformas). Vērtēšanas prasmes – citu darbu vērtēšana pēc kopēju un vienotu kritēriju izstrādes. Pašvērtēšanas prasmju veidošanas nepieciešamība 4.- 6. klasē.	2	10	2	12
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zina Pamatizglītības standarta sociālās un pilsoniskās mācību jomas sniedzamos rezultātus.	Pamatojoties uz mācību priekšmeta programmas tematiem, sastādīt tematisko plānu.
Zina sociālās un pilsoniskās jomas mācību satura apguvei aktuālās skolēncentrētas mācību vides pazīmes.	Pielāgot mācību saturu un līdzekļus atbilstošām vajadzībām un mācību mērķiem un lietot digitālos risinājumus digitāla mācību satura izveidei.
Zina interaktīvas mācību formas un paņēmienus jēgpilna mācību procesa nodrošināšanai.	Pielāgot mācību saturu un līdzekļus atbilstošām vajadzībām un mācību mērķiem un lietot digitālos risinājumus digitāla mācību satura izveidei.
Zina, kā izmantot daudzveidīgus formatīvās un summatīvās vērtēšanas paņēmienus sociālās un pilsoniskās jomas mācību satura apguves procesā sākumskolā.	Formatīvās un summatīvās vērtēšanas kritēriji un piemēri. Tēmas apguves novērtēšanai ar kritērijiem izveidot tēmas noslēguma pārbaudes darbu.
Zina un prot izmantot sociālās un pilsoniskās jomas mācību satura plānošanā pieejamos resursus.	Sagatavot vienas mācību metodes aprakstu ar piemēru un vērtēšanas kritēriji prezentācijas veidā.
Prot atlasīt, analizēt un kritiski izvērtēt ar Sociālās un pilsoniskās jomas mācību satura apguvi saistīto zinātnisko un metodisko literatūru.	Izmantojot mācību jomas satura apguves plānu, izstrādāt tēmas (Lielās idejas) stundu plānus, izvēlēties izglītojamo individuālajām mācīšanās vajadzībām atbilstošus mācību paņēmienus, līdzekļus un resursus izvirzīto mācīšanās mērķu un rezultātu sasniegšanai. Izstrādātā prezentācija un analīze.
Prot plānot sākumskolas pedagoģisko procesu, ņemot vērā skolēnu vecumu, intereses, vajadzības, spējas un pieredzi.	Izmantojot mācību jomas satura apguves plānu, izstrādāt tēmas (Lielās idejas) stundu plānus, izvēlēties izglītojamo individuālajām mācīšanās vajadzībām atbilstošus mācību paņēmienus, līdzekļus un resursus izvirzīto mācīšanās mērķu un rezultātu sasniegšanai. Izstrādātā prezentācija un analīze.
Spēj adaptēt un patstāvīgi izstrādāt metodiskos materiālus, mācību metodes un metodiskos paņēmienus sākumskolas vecuma bērnu sociālo prasmju attīstībai, saistot to ar mācību saturu sociālajā un pilsoniskajā jomā.	Izveidot vizuālo vārdnīcu (grafiskie organizatori) par vienu no ekonomikas tēmām.

Prot izmantot formatīvo vērtēšanu, lai motivētu skolēnu vēlēšanos pilnveidot savas sociālās prasmes un zināšanas par individu, sabiedrību, saimniecību, laiku.	Pamatojoties uz mācību priekšmeta programmas tematiem, sastādīt tematisko plānu. Pielāgot mācību saturu un līdzekļus atbilstošām vajadzībām un mācību mērķiem un lietot digitālos risinājumus digitāla mācību satura izveidei. Veidot starppriekšmetu saikni.
Prot pielāgot un mācību procesā izmantot reālai dzīvei pietuvinātas situācijas.	Izmantojot mācību jomas satura apguves plānu, izstrādāt tēmas (Lielās idejas) stundu plānus, izvēlēties izglītojamo individuālajām mācīšanās vajadzībām atbilstošus mācību paņēmienus, līdzekļus un resursus izvirzīto mācīšanās mērķu un rezultātu sasniegšanai. Izstrādātā prezentācija un analīze.
Spēj veidot skolēncentrētu mācību vidi sociālās un pilsoniskās jomas mācību satura apguvei sākumskolas pedagoģiskajā procesā.	Pamatojoties uz mācību priekšmeta programmas tematiem, sastādīt tematisko plānu. Pielāgot mācību saturu un līdzekļus atbilstošām vajadzībām un mācību mērķiem un lietot digitālos risinājumus digitāla mācību satura izveidei. Veidot starppriekšmetu saikni.
Spēj veidot uz savstarpēju cieņu pamatotu sadarbību ar bērniem un vecākiem, sniedzot viņiem nepieciešamo atbalstu sociālās un pilsoniskās jomas mācību satura apguvē un sociālo zinību apguvē	Izmantojot mācību jomas satura apguves plānu, izstrādāt tēmas (Lielās idejas) stundu plānus, izvēlēties izglītojamo individuālajām mācīšanās vajadzībām atbilstošus mācību paņēmienus, līdzekļus un resursus izvirzīto mācīšanās mērķu un rezultātu sasniegšanai. Izstrādātā prezentācija un analīze
Spēj sadarboties ar kolēģiem, izvirzīt kopīgus mērķus bērnu sociālo prasmju attīstībai un plānot to sasniegšanu.	Pamatojoties uz mācību priekšmeta programmas tematiem, sastādīt tematisko plānu. Pielāgot mācību saturu un līdzekļus atbilstošām vajadzībām un mācību mērķiem un lietot digitālos risinājumus digitāla mācību satura izveidei. Veidot starppriekšmetu saikni.
Spēj modelēt interaktīvu mācību stundu, atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem, izmantojot dažādas stratēģijas, mācību līdzekļus un tehnoloģijas.	Pamatojoties uz mācību priekšmeta programmas tematiem, sastādīt tematisko plānu. Pielāgot mācību saturu un līdzekļus atbilstošām vajadzībām un mācību mērķiem un lietot digitālos risinājumus digitāla mācību satura izveidei. Veidot starppriekšmetu saikni.
Spēj izstrādāt dažāda izziņas līmeņa jēgpilnus, kompleksus uzdevumus un atbalstu to risināšanai, piedāvāt vērtēšanas kritērijus un snieguma līmeņa aprakstus.	Pamatojoties uz mācību priekšmeta programmas tematiem, sastādīt tematisko plānu. Pielāgot mācību saturu un līdzekļus atbilstošām vajadzībām un mācību mērķiem un lietot digitālos risinājumus digitāla mācību satura izveidei. Veidot starppriekšmetu saikni.
Spēj veidot un strukturēt pašvērtējuma portfolio, apkopojot, atlasot studiju procesā izstrādātos materiālus, izvērtējot pieejamos mācību līdzekļus un literatūru.	Izmantojot mācību jomas satura apguves plānu, izstrādāt tēmas (Lielās idejas) stundu plānus, izvēlēties izglītojamo individuālajām mācīšanās vajadzībām atbilstošus mācību paņēmienus, līdzekļus un resursus izvirzīto mācīšanās mērķu un rezultātu sasniegšanai. Izstrādātā prezentācija un analīze.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Darbs seminārnodarbībā	10
Patstāvīgais darbs par tematisko plānu	20
Patstāvīgais darbs un prezentācija par Lielās idejas tēmu stundu plāniem (teorētiskā satura izstrāde, balstoties uz izvirzītajiem sasniedzamajiem rezultātiem, metodisko materiālu, līdzekļu izvēli un atlasī, vērtēšanas kritēriju un pārbaudes darba izstrādi	70
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	